Сена 60 gr. Цана 60 гр.

Ніва

NIWA
Tygodnik Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Тыднёвік
Г.П. Беларускага
грамадска-культурнага таварыства

№ 38 (134) БЕЛАСТОК, 21 ВЕРАСНЯ 1958 года ГОД III

Узмацніць і актывізаваць дзейнасць Беларускага грамадска-культурнага таварыства

УЛ. СТАНКЕВІЧ
Старшыня Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы.

30 сакавіка г. г., на II-ім З'ездзе Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы, які адбыўся ў Беластоку — была ўсебакова і глыбока ацэнена дзейнасць нашага Таварыства ў перыяд ад першага да другога З'ездаў. Былі прыняты на З'ездзе правільныя пастановы, а адным з галоўных момантаў II-га З'езду было прыняцце ідэйна - праграмнай дэкларацыі БГ-КТ. Гэта дэкларацыя выявіла недахопы ў дзейнасці нашага Таварыства і ўсебакова накіравала яго дзейнасць у будучыні. Дэкларацыя вельмі выразна акрэслівае ролю і заданні БГ-КТ ва ўсіх асноўных галінах грамадскага жыцця. І, маючы такі асноўны матэрыял у руках, можна ўжо, здаецца, устанавіць формы і метады арганізацыйнай дзейнасці і рэалізаваць яго практычна.

Так павінна быць. А як ёсць у нас сапраўды? Ці адбыўся ўжо паварот у напрамку, формах і метадах дзейнасці Таварыства, чаго так горача дамагаліся ўсе дэлегаты на II-ім З'ездзе? А калі не, дык чаму, якія гэтаму прычыны, якія перашкоды? Што трэба зрабіць, каб паварот адбыўся, каб дзейнасць актывізавалася і была плённай? На ўсе гэтыя пытанні павінна даць адказ плянарнае пасяджэнне Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства, якое адбудзецца 25 і 26 кастрычніка г. г.

А вось, дарагія сябры, узнікае ў сувязі з гэтым яшчэ адно пытанне: а калі пленум Г. П. адкажа на ўсе вышэй пастаўленыя пытанні, то ці гэтым мы вырашым поўнасцю справу, аб якой гаварылася ўжо і на пленумах Г. П. перад II-ім З'ездам і на II-ім З'ездзе? І яшчэ адно пытанне: а калі на пленуме высветлім прычыны перашкод у нашай дзейнасці і ўявім сабе, што трэба зрабіць, каб дзейнасць наша актывізавалася, ці ж ад гэтага адбудзецца ўжо паварот у дзейнасці, і праца аддзелаў нашых і гурткоў пойдзе так, як яна павінна ісці? Напэўна, не!

Мне здаецца, трэба нам зусім інакш праводзіць пасяджэнні праўленняў аддзелаў, прэзідыума Г. П. і пленумаў Г. П.

ТРЭБА, КАБ НАШЫ ПАСЯДЖЭННІ ПЕРАСТАЛІ УЖО БЫЦЬ ГАВАРЫЛЬНЯМІ, на якіх толькі абмяркоўваюцца справы, аналізуюцца недахопы, шукаюцца іх прычыны і вінаватыя таму, што нічога ці мала зроблена. Трэба, каб усе нашы пасяджэнні — з верху ўніз — былі канкрэтнымі рабочымі нарадамі, на якіх павінны выпрацоўвацца канкрэтныя планы працы, а таксама формы і метады рэалізацыі гэтых планаў, выбіраючы адначасова асоб, якія захочуць і змогуць выконваць пастаўленыя ў плане працы заданні.

Кожнае наступнае пасяджэнне, а дакладней кажучы, кожная наступная рабочая нарада, павінна перш за ўсё заняцца экзекуцыяй выканання раней намечанага плана працы, праверыць, што і як выканана і паставіць да выканання новыя заданні сабе і ніжэй стаячым органам Таварыства. Пры тым, трэба заўсёды ставіць заданні не агульнага тэарэтычнага характару, а канкрэтныя па зместу і магчымыя да выканання.

Гэта не значыць, вядома што мы не павінны разважаць зусім над праблемамі тэарэтычнымі і жыць толькі чыстым практыцызмам. Трэба арганізоўваць дыскусійныя вечары, на якіх пры дапамозе нашай інтэлігенцыі — навуковых працаўнікоў і настаўнікаў, — абмяркоўваць усе цікавячыя нас пытанні і праблемы, бо гэта вельмі дапаможа нам у нашай практычнай арганізацыйнай і культурна - асветнай штодзённай дзейнасці.

Беларускае грамадска-культурнае таварыства існуе ўжо два з паловаю гады. І не праўда будзе, калі мы будзем сцвярджаць (як гэта прабуюць рабіць некаторыя нашы нават актывісты), што нічога мы не дапрацаваліся. Таварыства наша мае ў сваёй працы значныя дасягненні. Мне здаецца, што мы не навучыліся яшчэ іх бачыць, замацоўваць і сягаць па наступныя. Бо мы не адвучыліся яшчэ бедаваць, бачыць усё ў чорных колерах, нават бачыць наўкол сябе толькі ворагаў. А гэта ўсё вынік таго, што мы не пазбыліся яшчэ вельмі дрэннай і цяжкай хваробы, у якую загналі нас калісьці сапраўдныя нашы ворагі — хваробы прыніжанасці і стыда саміх сябе. Мы стыдаемся сваёй прыгожай роднай мовы, мы стыдаемся паказваць усюды і ўсім сваю багатую і прыгожую каларытнасцю беларускіх звычаяў і абычаяў культуру. Наш народ беларускі, які сотні год быў толькі падняволеным рабочым быдлам у паноў рускіх і польскіх — мае сёння сваю дзяржаву, якая існуе ўжо 40 год і займае пачэснае месца ў саюзе савецкіх народаў. Яна з'яўляецца для нас, беларусаў, пражываючых у Народнай Польшчы, багатай жывой крыніцай з якой мы чэрпаем і будзем чэрпаць вялікае багацце нашай нацыянальнай культуры для развіцця нашай культурнай дзейнасці.

(Працяг на стар. 2)

Выорванне бульбы пры дапамозе трактара. Фота — ЦАФ

Паведамленне

Прэзідыум Галоўнага Праўлення БГ КТ у Беластоку паведамляе, што Пленум Галоўнага Праўлення БГ-КТ адкладзена на 25 па 26.X. г. г.

Варшава. Фрагмент трасы Пойнач— Поўдзень імя Мархлеўскага. Фота — ЦАФ

ГУРТОК БГ-КТ у ДУБРОВЕ

Некалькі дзён таму назад у Дуброве арганізаваўся гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства, у склад якога ўвайшло 15 членаў. Старшынёй гуртка выбраны Іван Уголік, а сакратаром Алесь Шчэбят. Члены гуртка на першым сваім арганізацыйным сходзе вынеслі пастанову, якая забавязвае кожнага члена арганізаваць у вёсцы гурток БГ-КТ і з ім супрацоўнічаць.

І так, напрыклад, старшыня гуртка грам. Уголік у бліжэйшым часе арганізуе гурток у вёсцы Грабені, грам. Піруга — у Востраве, грам. Грыгарук — у вёсцы Масціха, грам. Суліма — у Хілімонах і г. д.

Трэба падкрэсліць, што ва ўсіх членаў ёсць асаблівы запал да працы, да культурнай дзейнасці, да распаўсюджвання беларускай культуры сярод беларускага насельніцтва. Жадаем Вам, дарагія сябры, поспехаў у працы! Жадаем таксама, каб члены гуртка паставілі сабе за гонар пашырыць сярод беларускага насельніцтва падпіску на беларускі часопіс «Ніва». М. Х.

Незабыўнае ўражанне

14 верасня г. г. адбыліся два чарговыя канцэрты Беларускага самадзейнага калектыву песні і танца з Беластока.

Адзін канцэрт быў наладжаны ў Белавежы, другі — у Гайнаўцы.

Толькі прыехаў аўтобус, як зала кіно «Зубр» у Белавежы запоўнілася гледачамі.

Паважныя, удумёныя твары гледачоў, калі хор выконвае паважныя песні і вясёлыя, разбаўленыя, калі Ніна Цыванюк, Ніна Мушынская і Ніна Яроцкая выконваюць «Бабу Ксюту», «Частушкі», калі спявае саліст Вася Кардзюкевіч і калі ідуць жартоўныя «А ты ехаў», «Вясёла бяседачка» ці «У цёмным лесе», у выкананні хору.

Калі разыходзіцца аб танцы, гледачам яны ўсе спадабаліся. Спадабаўся «рускі жартоўны» у выкананні салістаў калектыву Тамары Савіцкай і Янкі Крупы. Варта падкрэсліць, што эфект танца — вялікая заслуга выканаўцаў.

Вечарам калектыў выступаў у Гайнаўцы.

Рассунулася заслона. На шырокай асветленай каляровымі лямпамі сцэне, стаіць хор. Ветліва ўсміхаюцца твары дзяўчат і хлопцаў, апранутых у нацыянальныя ўборы.

Публічнасць вітае гучнымі апладысментамі.

Распачынаецца канцэрт. Рэхам палілася ў зале вясёлая беларуская «Бульба». Некалькі зваротак песні і ўжо «у-га!» — гэта заканчэнне песні, адбіліся аж пад высокім скляпеннем залы, але зараз заглушае яго «брава».

Далей дзявочы танец «Лянок», у якім дзяўчаты ідуць лёгка, схіляюцца як пялёсткі даткнутыя лёгкім ветрам.

Доўгія «біс» не пускаюць Васю Кардзюкевіча са сцэны, ён вымушан раз за разам спяваць.

Вялікім поспехам карысталіся салісты балетнай групы Валя і Барыс Жэшка ў вянгерскім танцы «Чардаш». Вельмі спадабаліся публічнасці беларуская полька «Янка» і «Лявоніха» ў выкананні цэлага калектыву — хору і балету.

Дынамічнай «Лявоніхай» калектыў закончыў канцэрт. На сцэну ўваходзяць з вялікімі букетамі дзве вучаніцы і вучань з Беларускага Ліцэя з Гайнаўкі. У некалькіх цёплых словах выражаюць, ад імя публічнасці і ўласнага вялікую падзяку за канцэрт і жадаюць далейшых поспехаў калектыву.

Доўга не змаўкаюць апладысменты публічнасці з залы, а артыстаў - самадзейнікаў са сцэны. Цяжка расстацца адным з другімі. «Прыязджайце часцей» — запрашаюць людзі, калі ўдзельнікі калектыву ішлі да аўтобуса.

Гэтыя два канцэрты, асабліва апошні, пакінулі незабыўныя ўражанні як у публічнасці так і сярод маладога калектыву.

(Працяг са стар. 1)

Урэальніць і актывізаваць дзейнасць Беларускага грам.-культ. таварыства

Працоўныя Народнай Польшчы з вялікай пашанай і зацікаўленнем адносяцца да развіцця культурна-асветнай дзейнасці нацыянальных меншасцей, пражываючых у Польшчы. А ўлады Польскай Народнай Рэспублікі, і асабліва ўлады Польскай Аб'еднанай Рабочай партыі, прымаюць усе меры, каб дапамагчы развіццю культурна - асветнай дзейнасці грамадска - культурных таварыстваў нацыянальных меншасцей. І гэтую дапамогу нам трэба шанаваць і ёю разумна карыстацца.

А ці ў нашай дзейнасці мы не сустракаем цяжкасцей і перашкод? Сапраўды ёсць і такія рэчы, гэта праўда. Мы ў нашай дзейнасці сустракаем перашкоды аб'ектыўнага характару, а зачастую сустракаем і перашкоды з боку адзінак, варожа адносячыхся да нашай справы. Польскі нацыяналізм, а нават шавінізм, як перажыткі, яшчэ існуюць, як існуе таксама (падбухторваемы вядомымі заграмічнымі асяроддзямі з Захаду) і нацыяналізм беларускі, украінскі, літоўскі і іншы. І таму нам трэба супольна весці барацьбу з усімі варожымі праявамі, шкодзячымі нашай агульнай справе. Трэба весці бязлітасную барацьбу з праявамі ўсіх нацыяналізмаў і шавінізмаў. У гэтай барацьбе мы можам і павінны дапамагчы ўсімі сіламі. А трэба адкрыта признацца, што ў гэтай справе таксама і ў нас, беларусаў, не ўсё ў парадку.

Выбраны на ІІ-ім З'ездзе БГ-КТ Прэзідыум Галоўнага Праўлення на сваіх пасяджэннях вельмі ўнікліва абмяркоўваў усе справы, звязаныя з сітуацыяй і дзейнасцю нашага Таварыства. Мы разважалі і ўстанавілі агульны напрамак, план дзейнасці, формы і метады дзейнасці нашага Таварыства. Але нашы намеры выканаць зможам толькі тады, калі ўсе мы, члены і сімпатыкі Беларускага грамадска - культурнага таварыства, будзем уяўляць адналітую сілу ў барацьбе за агульную справу ўсіх працоўных Польскай Народнай Рэспублікі — за справу пабудовы сацыялізма. Формы і метады грамадска-культурнай дзейнасці Беларускага грамадска-культурнага таварыства могуць і павінны быць толькі такімі, якія будуць спрыяць рэалізацыі гэтай агульнай справы, якія з'яўляюцца і нашай агульнай мэтай.

І таму Прэзідыум Галоўнага Праўлення БГ-КТ, падрыхтоўваючы на 25 і 26 кастрычніка г. г. плянарнае пасяджэнне хоча дабіцца:

а) умацавання датыхчасовых дасягненняў у працы Таварыства,

б) перабудаваць нашу далейшую дзейнасць у такім напрамку, каб не тапгацца на месцы, не шукаць усцяж «паляпшэнняў» нашай працы метадамі пасяджэнняў - гаварыльняў,

в) распачаць канкрэтную планава - практычную дзейнасць на ўсіх ступенях нашага Таварыства ва ўсіх галінах грамадска - культурнага жыцця.

Дзеля гэтага Галоўнае Праўленне абавязвае ўсе Праўленні Аддзелаў БГ-КТ на сваіх пасяджэннях апрацаваць да 15-га кастрычніка і прыслаць у Галоўнае Праўленне канкрэтныя і рэальныя ў выкананні планы дзейнасці да канца 1958 г. у галіне наступнай праблематыкі:

І. У ГАЛІНЕ СПРАУ АРГАНІЗАЦЫЙНЫХ:

а) Упарадкаваць і актуалізаваць фактычна існуючы стан членаў і гурткоў БГ-КТ. Ліквідаваць «мёртвыя душы». Упарадкаваць і актуалізаваць членскую картатэку. (Выканаць да 25 кастрычніка г. г.).

б) Да 25 кастрычніка г. г. сабраць ад усіх членаў БГ-КТ залеглыя членскія ўзносы за 1958 год і пераказаць Галоўнаму Праўленню.

в) Да 31 снежня г. г. выканаць амбітнае заданне: «У кожнай беларускай вёсцы — гурток БГ-КТ». І другое амбітнае заданне: «Кожны член БГ-КТ — падпісчыкам «Нівы» на 1959 год».

2. У ГАЛІНЕ КУЛЬТУРНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ:

а) Да 30-га верасня г. г. устанавіць фактычны стан існуючых гурткоў мастацкай самадзейнасці (харавых, танцавальных, драматычных).

Даць характарыстыку кожнага гуртка аб яго датыхчасовай дзейнасці, яго планах на будучыню і яго патрэбах.

б) Да 31-га кастрычніка г. г. кожны Аддзел БГ-КТ арганізуе эстрадную групу (8—10 асоб), там, дзе існуюць ужо аб'ектыўныя магчымасці.

в) Да 31-га кастрычніка г. г. устанавіць: дзе існуюць клубы, чытальні, бібліятэкі і які іх стан і патрэбы.

3. У ГАЛІНЕ АСВЕТЫ:

а) Устанавіць, ці існуючыя школы з беларускай мовай навучання і школы з беларускай мовай, як прадметам існуюць усюды, дзе з'яўляюцца патрэбнымі.

б) Устанавіць далейшыя патрэбы арганізавання школ з беларускай мовай навучання, а таксама дзе трэба ў школе ўвесці выкладанне беларускай мовы як прадмета.

в) Устанавіць, ці ўсе вучні маюць патрэбныя беларускія падручнікі.

Устанавіць патрэбы школ.

г) Арганізаваць (пры дапамозе школьных інспектарагаў) курсы беларускай і польскай мовы для дарослага беларускага насельніцтва, каб ліквідаваць беларускую і польскую непісьменнасць.

4. Распаўсюджванне «Нівы», яе папулярызацыя і здабыванне сталых чытачоў — падпісчыкаў павінна быць амбітным заданнем кожнага члена БГ-КТ. Наша Таварыства павінна дабіцца ў як найхутчэйшы час таго, каб кожная беларуская сям'я была сталым падпісчыкам «Нівы», а кожны член Таварыства і яго сімпатык — карэспандэнтам «Нівы», каб наш беларускі часопіс мог поўнасцю выражаць думкі, настроі і жаданні ўсяго беларускага насельніцтва.

Ці зможам выканаць усе вышэй пастаўленыя заданні і як іх выканаць?

Выканаць можам і выканаць павінны, калі хочам, каб наша Таварыства не пераўтварылася ў фікцыю, а сапраўды існавала і развівала сваю дзейнасць!

Не выканаем, ведама, нашых заданняў, якія ставім сабе да канца гэтага года, калі будзем далей, як дагэтуль таптацца на месцы, думаць толькі аб «паляпшэннях» нашай працы і чакаць, каб хтосьці зрабіў за нас работу, якая належыць толькі да нас — членаў Таварыства.

Мы маем усюды многа добрых актывістаў, якія ахвотна выканаюць дадзеныя ім заданні, але ніхто да іх з гэтым не звяртаецца. Трэба абавязкова раней за ўсё актывізаваць дзейнасць усіх членаў Праўлення Аддзела, прыцягнуць да работы актывістаў. Устанавіць для ўсіх канкрэтныя абавязкі і заданні і тэрміны іх выканання. Трэба абавязкова прыцягнуць да працы, асабліва ў галіне культурна - асветнай, нашых беларускіх настаўнікаў, якія ахвотна і добра выканаюць усе заданні, якія паставіць ім нашае Таварыства.

Трэба абавязкова супрацоўнічаць з усімі мясцовымі грамадскімі і культурна - асветнымі арганізацыямі, якія шмат могуць дапамагчы ў нашай працы.

Галоўнае Праўленне моцна верыць, што плянарнае пасяджэнне, якое адбудзецца 25 і 26 кастрычніка г. г. будзе такой рабочай нарадай, якая зробіць поўны пералом у застоі нашай дзейнасці і пачне ажыўленне дзейнасці Беларускага грамадска - культурнага таварыства ва ўсіх галінах, якія ўстаноўлены статутам і што нашае Таварыства выканае з гонарам усе заданні, вынікаючыя з прынятай на ІІ-ім З'ездзе БГ-КТ «Ідэйна - праграмнай дэкларацыі».

УЛ. СТАНКЕВІЧ

Разлікі і пралікі

Злучаныя Штаты Амерыкі разлічвалі застрашыць Кітайскую Народную Рэспубліку. З гэтай мэтай яны пачалі серыю ваенных правакацый у Тайванскім праліве. Аднак імперыялісты ЗША сур'ёзна пралічыліся. І не дзіўна. Яны ўжо не першы раз пралічваюцца.

Аналіз становішча ў раёне Тайванскага праліва, дадзены ў пасланні М. С. Хрушчова, паказвае амерыканцам, у якую прорву штурхаюць краіну правячыя колы ЗША сваёй палітыкай у адносінах КНР. Папярэджанне М. С. Хрушчова ў адрас аматараў ваенных авантур узмоцніла выступленні ў ЗША ў карысць неадкладнага спынення ваенных правакацый.

Многія кангрэсмены патрабуюць тэрміновага склікання надзвычайнай сесіі кангрэсу для неадкладнага разгледжання палітыкі ўрада ЗША ў адносінах да Кітая. Лідэр дэмакратычнай партыі ЗША Сцівенсон, які вярнуўся з паездкі за граніцу, рэзка крытыкаваў унутраную палітыку, якую праводзіць урад Эйзенхауэра. Гэтая палітыка, заявіў ён, праводзіцца груба, дзіўна, па-фарысейску. Сенатар Джон Шэрман Купер, былы пасол у Індыі і дарадчык дзяржаўнага дэпартамента, заявіў, што ЗША павінны пераканаць чанкайшыстаў выйсці з астравоў Цзынь-мынь-дао і Мацзу-дао ў перыяд прадстаячых перагавораў паміж пасламі КНР і ЗША ў Варшаве. Я не лічу, сказаў ён, што ўступленне ў вайну з-за гэтых астравоў адказвае нацыянальным інтарэсам ЗША. Такіх выступленняў супроць авантурысцкай палітыкі ўрада ЗША ў адносінах да Кітая становіцца ў краіне з кожным днём усё больш.

Рыхтуючы авантуру супроць Кітая, падпальшчыкі вайны спадзяваліся на тое, што іх агрэсіўныя планы не сустрэнуць асуджэння ўнутры краіны. Яны сур'ёзна пралічыліся ў сваіх меркаваннях. Большасць газет прызнае цяпер, што асноўная маса амерыканскага народа супроць палітыкі ЗША у адносінах да Кітая.

Папярэджанне Савецкага ўрада аб тым, што напад на КНР — гэта напад на СССР, нанесла ўдар па планах агрэсараў, якія спадзяваліся на ізаляцыю Кітая.

У ізаляцыі апынулася не КНР, а самі аргэсары. Вядома, што Далес, плануючы авантуру супроць Кітая, некалькі раз выклікаў да сябе ў рэзідэнцыю прадстаўнікоў краін, якія ўваходзяць у СЕАТО, аказваючы на іх націск. 7 верасня ў сувязі з чацвертай гадавінай СЕАТО да ўдзельнікаў гэтага блоку звярнуўся Эйзенхауэр. У гэты ж дзень да ваенных саюзнікаў ЗША звярнуўся таксама віцэ-прэзідэнт Ніксан, які сцвярджаў, як быццам бы правакацыя ЗША на Далёкім Усходзе — гэта акцыя ў абарону заходняга міру.

Аднак саюзнікі ЗША па ваенных блоках не згаджаюцца пайсці на рызыку вайны з Кітаем і яго саюзнікамі, і многія з іх, як аб гэтым цяпер пішуць амерыканскія газеты, усё больш настойліва патрабуюць перагляду палітыкі ЗША ў адносінах да Кітая.

У неспрыяльным для іх становішчы амерыканскія агрэсары цяпер узмоцнена манеўруюць, імкнучыся вырвацца з ізаляцыі і ўвесці грамадскую думку ў зман. Такую мэту, напрыклад, праследваў на сваёй прэс - канферэнцыі 9 верасня дзяржаўны сакратар Далес.

Далес намякнуў, што ЗША могуць пайсці на ўступкі Кітаю. У якім выпадку? Аказваецца, у тым выпадку, калі КНР адмовіцца ад свайго законнага патрабавання аб неадкладным вывадзе амерыканскіх узброеных сіл з раёна Тайванскага праліва і аб аднаўленні свайго суверэнітэту над Тайванам і прыбярэжнымі кітайскімі астравамі.

Газеты прабуюць апраўдаць адмову Вашынгтона вывесці амерыканскія войскі з Тайванскага праліва тым, што ў выпадку адводу войск ЗША страцяць твар у Азіі і ва ўсім свеце, а Чан Кай-ші не ўтрымаецца і аднаго дня. Аднак нічога не зробіш. Так ці інакш разлікі ЗША пацярпелі крах.

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Перагаворы паміж пасламі КНР і ЗША у Варшаве

Сур'ёзнае становішча, якое ўзнікла ў Тайванскім праліве ў сувязі з амерыканскай пагрозай выкарыстання ваеннай сілы супроць КНР, выклікала абурэнне сусветнай грамадскасці, якая патрабавала мірнага вырашэння паспеўшага канфлікту.

Па прапанове ўрада КНР урад ЗША згадзіўся на правядзенне перагавораў па гэтаму пытанню паміж пасламі КНР і ЗША ў Варшаве. Перагаворы пачаліся 15 верасня ў Мысліўецкім палацы.

Папраўка

У 37(133) нумары «Нівы» з 14 верасня г. г. на другой старонцы ў артыкуле «У калектыўнай гаспадарцы будучыня польскай вёскі» у першай калонцы ў 31 вершы зверху па тэхнічнай прычыне дапушчана памылка. Надрукавана. «У выніку гадавога разліку кожная сям'я кааператыўшчыкаў у 1957 годзе атрымала па 568 зл. і 39,3 ц. збожжа....»

Павінна быць: «У выніку гадавога разліку кожная сям'я кааператыўшчыкаў у 1957 годзе атрымала па 7.568 зл. і 39,3 ц. збожжа;. »

Пераклады з польскай літаратуры ў БССР

Нязменным поспехам беларускага савецкага чытача карыстаюцца творы польскіх класікаў і сучасных пісьменнікаў, якіх ужо немала выдадзена ў перакладзе на беларускую мову. Асабліва за апошнія гады ў Беларусі пашырылася праца па азнаямленню беларускай грамадскасці з літаратурай польскага народа.

Пераклады з польскай мовы змяшчаюцца ў спецыяльных зборніках або ўключаюцца ў зборы твораў тых пісьменнікаў, якія свае творчыя сілы прысвяцілі папулярызацыі польскай літаратуры.

У невялікім зборніку выбраных твораў Янкі Лучыны — беларускага паэта канца XIX стагоддзя — прадстаўлены пераклады з паэзіі Уладыслава Сыракомлі. Зборнік выдала Дзяржаўнае выдавецтва БССР у 1953 годзе. У шасцітомніку збора твораў Янкі Купалы, выдадзенага ў наступным годзе Акадэміяй навук Беларусі, змешчаны шматлікія пераклады твораў Адама Міцкевіча, Уладыслава Сыракомлі, Марыі Канапніцкай і Іды Пілецкай. Беларускі паэт знаёміў таксама сваіх чытачоў з творамі Яна Каспровіча, Юзефа Крашэўскага, Уладыслава Бранеўскага. Дарэчы, адзначым, што і Якуб Колас з'яўляўся перакладчыкам польскай паэзіі.

Да стагоддзя з дня смерці Адама Міцкевіча Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпусціла аднатомнік вершаў, балад і паэм вялікага польскага паэта. У 1955 годзе Дзяржаўнае выдавецтва выдала зборнік «Сучасная польская паэзія», у якім сабраны лепшыя творы Леапольда Стафа, Юліяна Тувіма, Яраслава Івашкевіча, Уладыслава Бранеўскага, Тадэуша Кубяка, Віктара Варашыльскага і іншых паэтаў. Амаль адначасова выходзіць кніга Жулаўскага «Чырвоная рака». У гэтым жа годзе вышаў зборнік выбраных апавяданняў Генрыка Сенкевіча.

Напярэдадні Дзён польскай культуры, якія надаўна праходзілі ў Беларускай Рэспубліцы, з'явіўся пераклад рамана Казімежа Брандыса «Грамадзяне» і раман Трапачынскай - Агарак «Лясныя долы».

Зараз беларускія выдавецтвы рыхтуюць да друку пераклады польскіх казак, раман Лявна Кручкоўскага «Паўлінава пер'е» і раман Ежы Путраманта «Верасень». Пісьменнік Піліп Пестрак працуе над перакладам неапублікаваных пісем Элізы Ажэшка, выяўленых у Гродзенскім музеі.

З кожным годам у Беларускай Рэспубліцы пашыраецца папулярнасць класічнай і сучаснай польскай літаратуры. У творчых майстэрнях беларускіх пісьменнікаў, няспынна ідзе праца на карысць узмацнення культурных сувязей паміж нашымі брацкімі народамі.

М К-а

Беларуская п'еса забароненая царскай цэнзурай

У 1956 годзе старшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук БССР А. Семяновіч, працуючы ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ў Ленінградзе, выявіў прашэнне народнага паэта Беларусі Янкі Купалы (Іван Луцэвіч) адносна п'есы «Блуднікі». Прашэнне адрасавана аддзелу драматычнай цэнзуры пры галоўным упраўленні па справах друку ў Пецярбургу. У ім пішацца:

«Прадстаўляючы пры гэтым у драматычную цэнзуру тры экземпляры драмы «Блуднікі», вельмі прашу дазволіць яе да пастаноўкі на сцэне.

Прасіцель Ів. Луцэвіч. С. — Пецярбург, 14 студзеня 1913 года».

Імя аўтара гэтай п'есы — беларускага пісьменніка Міколы Грымоты — упершыню ў літаратуры сустракаецца ў пачатку 1913 года. Тады ў штотыднёвай газеце «Беларусь» з'явіўся яго першы твор — апавяданне «Ядловец» У ім асуджаюцца тыя людзі, якія крыўдзяць сваіх блізкіх, здзекуюцца з іх, эксплуатуюць іх, і прыводзіцца думка аб тым, што крыўдзіцеляў народа напаткае заслужаная адплата. Акрамя апавядання «Ядловец», у газеце «Беларусь» былі надрукаваны два яго вершы

Аб існаванні п'есы «Блуднікі» было вядома даўно, але рукапісы да апошняга часу выявіць не ўдавалася. 45 год праляжала забароненая царскай цэнзурай п'еса і толькі нядаўна была выяўлена супрацоўнікам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР А. Саннікавым. Яна захоўвалася ў Дзяржаўнай тэатральнай бібліятэцы імя Луначарскага ў Ленінградзе.

Сацыяльна - палітычная накіраванасць драмы відаць з заключэння цэнзара В. Крываша, якое з'яўляецца своеасаблівай рэцэнзіяй на гэтую беларускую п'есу. У прыватнасці цэнзар піша:

«... Гэта нескладаны змест драмы, які не прадстаўляў бы нічога нецэнзурнага, калі б не тэндэнцыя драмы, якая зводзіцца да таго, што ўсе няшчасці, гора, пакуты, няўдачы сялян зыходзяць ад дваран...

...З прычыны паладзенага я прапанаваў бы не дазволіць п'есу да прадстаўлення, якая нацкоўвае адно саслоўе на другое, тым больш, што яна, як напісаная беларускай гаворкай, разлічана на гледачоў сялян».

П'еса Міколы Грымоты мае вялікую цікавасць, таму што беларуская драматургія таго часу амаль не захавалася.

(БЕЛТА)

Тыдзень беларускай літаратуры ў Літве

19 верасня г. г. пачаўся Тыдзень беларускай літаратуры ў Літве. Да гэтай даты дзейсна рыхтаваліся як беларускія, так і літоўскія пісьменнікі. У Літве ў перакладзе на літоўскую мову вышаў зборнік сучаснай беларускай паэзіі. У перакладзе вершаў беларускіх паэтаў на літоўскую мову прынялі ўдзел народны паэт Літвы Т. Цільвіціс, паэты А. Венцлава, Я. Матузявічус і іншыя. Таксама вышаў раман Івана Шамякіна ў перакладзе С. Сабоніса.

Гор. Мінск. Жылыя дамы рабочых Мінскага аўтамабільнага завода.

Узнагароджанне беларускіх артыстаў

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Азербайджанскай ССР за пасяховыя выступленні перад працоўнымі Баку ў перыяд гастролей Дзяржаўны Рускі драматычны тэатр БССР імя М. Горкага ўзнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Азербайджанскай ССР.

Дэлегацыя Беларусі на XIII сесію Генеральнай Асамблеі ААН

16 верасня ў Нью-Йорку адкрылася XIII сесія Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Урад Беларускай ССР назначыў на гэтую сесію дэлегацыю, якую ўзначальвае міністр замежных спраў БССР К. Кісялёў. Дэлегатамі з'яўляюцца: Ф. Гразноў, К. Абушкевіч, П. Панчанка, А. Барушка; намеснікі дэлегатаў: А. Гурыновіч, Г. Чарнушчанка, В. Грэкаў; саветнікі дэлегацыі: Г. Навіцкі, С. Броннікаў, В. Калбасін.

Беларускі атлас

У Мінску падрыхтавана да друку цікавае выданне — першы ў рэспубліцы камплексны атлас БССР.

У атласе некалькі раздзелаў: карты палітыка - адміністрацыйнага дзялення, фізічная, карты геалогіі і кліматау, шчыльнасці насельніцтва і карысных выкапняў, развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі, культуры і аховы здароўя, карты партызанскага руху і падзеі Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны.

Атлас мае выйсці да 40-годдзя БССР.

Б. НІКІЦЮК

Гайнаўскія забастоўкі

5)

Паліцыя ўжывала розныя метады ў барацьбе з камуністамі: пасылала канфідэнтаў у рады партарганізацыі, часта пры дапамозе сваіх агентаў ліквідавала актывістаў. Райком КПЗБ даручыў Сцяпану Касілду арганізаваць групу давераных, фізічна моцных рабочых, задачай якіх было абараняць партыйных дзеячоў у часе дэманстрацыі, на мітынгах, сходах, у дарозе і г. д.

Група бяспекі адыграла вялікую ролю на дрэваапрацоўчым прадпрыемстве. Не раз разбіла яна планы паліцыі і агентаў. Між іншым, удалося ўхіліць ад забойства Андрэя Несцярука і многіх іншых КПЗБ-оўцаў.

Пасля доўгай, цяжкай барацьбы забастоўка закончылася перамогай. Звольненыя рабочыя былі прыняты на працу. Сярод іх знайшоўся ля станка стары, вопытны камуністычны дзеяч Барабаш.

* * *

У сакавіку 1935 года рабочыя пастанавілі арганізаваць італьянскую забастоўку (страйк акупацыйны).

На гэты раз гайнаўская паліцыя была зусім бяссільная, яна не здолела нічога зрабіць супроць забастоўкі. Але праз некалькі гадзін, у гэты жа дзень была прыслана на дапамогу ўзброеная кулямётамі і палкамі, у шлёмах, паліцыя з Бельска і Беластока. Праз некалькі дзён у Гайнаўцы нельга было прайсці за паліцыянтамі. Рабочыя абстаўлі ўваходы на завод, але паліцыя гвалтам стала праводзіць штрэйкбрэхераў з таго боку, дзе ляжалі штабелі калод. Рабочыя не дапускалі. Разгарнулася вострая бойка паміж рабочымі, і паліцыяй з правакатарамі. Рабочыя абараняліся каменнямі, абрэзкамі дошак, палкамі.

Аднак сіла паліцыі была значна большай. Забастоўшчыкі ўступілі. Паліцыя поўнасцю акупіравала прадпрыемства.

У чорны спіс было запісана 42 рабочыя. Некаторыя з іх былі арыштаваны, апошнія выкінуты, як беспрацоўныя.

Сярод беспрацоўных знайшліся, між іншым, Андрэй Несцярук, Максім Скарук, Антон Турык, Казак, Трашкевіч і інш.

Аж да 1939 года засталіся яны беспрацоўнымі. Італьянская забастоўка правалілася. Прычынай правалу была, перш за ўсё, здрадніцкая дзейнасць фашыцкіх арганізацый: ЗЗЗ-та, саюза рэзервістаў і іншых, і навала паліцыі, якая па-зверску распраўлялася з рабочымі.

* * *

1936 год. Стаяла цёплая сонечная раніца 1-Мая. На вуліцах мястэчка было людна і шумна. Ля лесапільнага завода збіраліся невялікія натоўпы людзей. Побач шпацыравала некалькі паліцыянтаў.

Праз гадзіну арганізаваўся паход, над якім развіўся чырвоны сцяг і высіўся транспарант з лозунгам «Няхай жыве Першамай — свята міжнароднай салідарнасці працоўных».

Паход рушыў. Да паходу далучаецца штораз больш рабочых. Гучаць воклічы:

— «Няхай жыве салідарнасць рабочага класа!»

— «Прэч з санацыяй — няхай жыве саюз рабочых і сялян»!

— «Няхай жыве Савецкі Саюз!» — выбухае агульны магутны вокліч.

Паліцыя заступае дарогу, рабочыя, прарваўшы паліцэйскую запору, ідуць далей. Праз момант яны ўжо на рынку, схіліўшы сцягі вітаюць брацкі калектыў Хімічнай фабрыкі, а пасля — сялянскіх дэлегатаў, што прыбылі на 1-Майскае свята з навакольных вёсак.

Раптам хваляй магутных тысячных галасоў палілася песня «Уставай, праклящем скатаваны...», а пасля «На барыкады люду рабочы, чырвоны штандар...» і г. д.

На трыбуну выходзіць пажылы чалавек.

— Таварышы, — прамовіў ён, — сення гайнаўскі рабочы клас разам з усім польскім пралетарыятам і пралетарыятам усяго свету святкуе сваё вялікае свята — 1-е Мая.

Камуністычная партыя Польшчы ў падполлі, і хоць буржуазія і яе служакі — выраднкі грамадства — душаць яе, яна жыве і змагаецца. Партыя накіроўвае польскі народ на правільны рэвалюцыйны шлях — шлях, які вывядзе з гора, галечы і беспрацоўя. Партыя заклікае да згуртаванасці, да ўтварэння адзінага фронту...».

Рабочыя шчыльна акружылі трыбуну. Паліцыя кідалася, як ашалелая, каб хутчэй прарвацца да трыбуны і зняць прамоўцу. Па натоўпе разышлася вестка, што гэта выступаў стары камуніст, член ЦК КПП — Фелікс Кон.

Мітынг 1 Мая 1936 г. надоўга застаўся ў памяці гайнаўскіх рабочых. Ён прайшоў, як адзін з многіх дзён барацьбы.

Пазней на першамайскія мітынгі ў Гайнаўку часта прыязджаў левы пасол Дубоіс, які адкрыта і смела дэмаскіраваў польскі фашызм, заклікаў рабочых гуртавацца ў адзіны фронт з камуністамі. Калектыў рабочых гайнаўскага дрэваапрацоўчага прадпрыемства запісаўся ў гісторыю рэвалюцыйнага руху на Беласточчыне, як магутны рухавік рабочага класа Гайнаўкі ў барацьбе за рабоча - сялянскую ўладу.

БАРЫС НІКІЦЮК

Выбіраем народных засядацелей

У канцы бягучага года закончыцца двухгадовы тэрмін склікання выбраных у канцы 1956 года народных засядацелей. На працягу гэтых год засядацелі разам з прафесіянальнымі суддзямі чэсна абаранялі законы і справядлівасць. І можна смела сказаць, што асноўная маса засядацелей добра выканала ўскладзеныя на іх ганаровыя заданні.

У кастрычніку бягучага года нарадовыя рады толькі Беластоцкага ваяводства выберуць 2.370 засядацелей на 1959 — 1960 г.

Каб уседаміць, якое значэнне маюць гэтыя выбары, варта прыпомніць, якую ролю адыгрываюць засядацелі ў нашай судовай сістэме.

Засядацелі ў час выконвання свайго абавязку ў судзе, карыстаюцца такімі самымі правамі, як і прафесіянальныя суддзі. Яны на аднолькавых правах з суддзямі бяруць удзел у разглядэнні і вырашэнні судовых спраў, ставяць старонам і сведкам пытанні, выказваюць свае погляды на нарадзе і галасуюць над рашэннем суда. Голас засядацеля мае пры вынясенні рашэння або прыгавору роўнае значэнне з галасам суддзі, які кіруе расправай. Пакольні суд вырашае справу большасцю галасоў, (суд складаецца з аднаго суддзі і двух засядацелей) — яны могуць рашыць справу паводле свайго погляду і сумлення — нязгодна з становішчам суддзі.

Гэткім спосабам засядацелі рашаюць не толькі найбольш жыццёвыя праблемы ў цывільных справах, але нават пытанні жыцця ў крымінальных справах.

Установа народных засядацелей з'яўляецца адной з форм удзелу працоўных мас у кіраванні дзяржавай.

Засядацелі ў выконванні сваіх абавязкаў так, як і суддзі, незалежныя ад ніякіх адміністрацыйных улад. Яны падпарадкаваны толькі закону.

Як бачым, засядацелі маюць значныя правы, але разам з гэтым на іх узложаны вялікія абавязкі.

Засядацель павінен верна служыць сваёй дзяржаве. Пры вырашэнні спраў павінен кіравацца яе інтарэсамі. Ён абавязаны бараніць законнасць, а да важнай справы падыходзіць сумленна і бесстаронна.

З вышэй сказанага вынікае тое значэнне, якое маюць прадстаячыя выбары засядацелей. Гэта нас абавязвае з вялікай сур'ёзнасцю падысці да справы выбараў.

Кандыдатаў на засядацелей вылучаюць вясковыя рабочыя і прафсаюзныя сходы. Пасярод гэтых кандыдатаў ваяводская нарадовая рада выбірае народных засядацелей для ваяводскага суда, а для павятовых судоў — павятовыя і гарадскія нарадовыя рады.

Хто можа быць засядацелем?

Засядацелем можа быць выбраны кожны, хто скончыў 26 гадоў, мае беззаганную апінію і карыстаецца поўнымі грамадскімі правамі. Засядацель не абавязаны ведаць правы, але павінен мець жыццёвы вопыт і грамадскую свядомасць.

У прадстаячых выбарах трэба зрабіць усё, каб выбраць на гэтае ганаровае і адказнае становішча найбольш сумленных і адданых справе сацыялізму і нашай народнай уладзе грамадзян.

(С)

Гэты аднавосевы трактар, на якім сядзіць малы хлопец, выконвае 25 розных работ у сельскай гаспадарцы. Пакуль што яго можна было ўбачыць толькі на выстаўцы ў Познані. Добра было б, каб такія трактары як найхутчэй паступілі ў продаж.

Фота — І. Рыбінскі

Будуем куратнікі

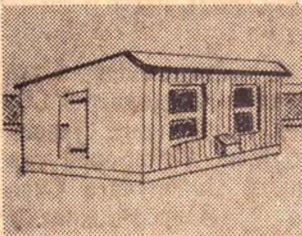

Куры гадаваныя ў сухіх, цёплых, добра праветраных куратніках нясуць значна больш яек восенню і зімою — тады, калі яны самыя дарагія.

*

Брудны, цесны, цёмны, вільготны куратнік, дрэнна ўладжаны градкі дрэнна ўплываюць на курэй. Яны нясуць не больш 10 — 15 яек нават тады, калі не галодныя.

*

Пабудова куратніка—каштоўная справа, каля 300 зл на адну курыцу.

Але кошт гэты можна абніжыць выкарыстоўваючы таннейшыя будаўнічыя матэрыялы, як салому, гліну кавалкі дрэва, і так званых прэфабрыкаваных плыт.

*

Найлепш і найтанней зрабіць памяшканне ў гаспадарскіх будынках. Напрыклад, куратнік можна пабудаваць у стадоле, шопе, свіране, змясціць на паверху, або поўпаверху. Можна таксама дабудаваць куратнік да сцяны будынка.

*

Куратнік павінен быць сухі, цёплы, добра праветраны і дастаткова прасторны. Куратнік з дрэва, саломы, жужле-вапнавай масы і прэфабрыкаваных плыт — сухое і цёплае, асабліва калі зрабіць падвойныя сцены.

У куратніку павінна знаходзіцца не больш як 3 – 4 нясучыхся курэй на 1 квадратны метр падлогі.

*

Добра абсталяванае ўнутро — напалову менш працы для гаспадыні. У куратніку павінны быць гнёзды, карыта на ежу і пішчё. Градкі трэба ўладжваць на падградцы.

З жыцця моладзі

КЛЕНІКІ

Хто з вас, дарагія сябры, адчувае сябе пакрыўджаным лёсам, няхай толькі пазнаёміцца з моладдзю Кленік і ўся туга адступіць ад душы. Каму сумна жывецца, няхай прыедзе і паслухае сваіх родных песень.

Тут кожны беларус адчувае сябе ў беларускім асяроддзі. Пачуе сваю мову, знаёмую вясёлую песню і бацькоўскую традыцыю. Я ніколі не бачыў яшчэ такіх ветлівых сяброў, якія ствараюць сімпатычную атмасферу ў часы прыезду моладзі з іншых вёсак. Часта сюды прыязджае кіно і кожны паказ фільма ўспрымаюць тут надта радасна.

Нават сяляне, якія многа напрацаваліся ў полі, прымаюць ветліва гэты культурны дар сваёй дзяржавы — ідуць і займаюць месцы ў школьнай зале. Апрача таго, часта тут робіць моладзь забавы.

На гэты танцавальны вечар спяшаюць хлопцы з аколіц, таму, што тут ёсць з кім патанцаваць. На перапынку ў часе забавы таксама свая культурная праграма.

Ці хлопец, ці дзяўчына, няма ніякай розніцы, у кожнага цывільная адвага і добры гучны голас. Гэтыя галасы моладзі з Кленік прыносяць славу як сваёй вёсцы, так і аколіцы.

Часта пачынае сам Уладзімір Касцючык, сабраўшы хлопцаў, папулярную «Пшаніцу» і «Трапінку», «Ярмака», «Бабу Еўку»... і многа іншых. Ён сам і музыкант і спявак. З другога боку падхопяць дзяўчаты і песня чыстая, галасістая паляцела між небам і нівай шумлівай.

Гэтай моладзі не хапае толькі чалавека, які стварыў бы тут слаўны мастацкі калектыў.

Тут многа сілы і жадання, каб быў гурток, які мог бы выставіць п'есу, паказаць сялянам, якая багатая беларуская літаратура, колькі ў ёй гумару, сатыры, патрыятызму, кахання сваёй радзімы, якія каштоўныя вартасці стварылі беларускія класікі.

Мо' хто з вас спытае: чаму так жыве моладзь гэтай вёскі і які сэнс маёй думкі, каб выказаць яе на старонцы газеты.

А вось, дарагія сябры, моладзь Кленік і яе бацькі не заліваюць свайго жыцця гарэлкай, якая нясе матэрыяльны ўбытак і частыя авантуры.

Бярыце прыклад з Кленік.

АНДРЭЙ БЕРАЗАВЕЦ

Лапухоўка.
Гайнаўскі павет

Ці ведаеш беларускую літаратуру?

ЯКУБ КОЛАС

(Урывак з паэмы «Сымон-музыка»

Час падходзіў за Пакровы.
Вецер ліст з лясоў атрос
І на поле свае ковы
Кінуў злёганьку мароз.
Агалела поле. Знята
Збажына з яго даўно.
Глуха, пуста, і зацята,
І нікога не відно.
І ціхутка, бы ў магіле,
Звіс нязрушана туман
І свае валокны - крылле
Абапёр на той курган
Адзінотай і пустэчай
Усюды веяла з палёў,
Нейкай млявасцю старэчай
Аддавала ад лугоў.
Жыццё ўнікла. Бы ў жалобе,
Неба цьмілася, зямля;
Толькі ў руневай аздобе
Вочы песціла ралля.
У такі час наш музыка
Пасвіў стадка авячок.
Ціха, глуха, ані зыку.
Сеў пад хвойкай пастушок
А авечкі рунь шчыпалі
Каля лесу тут адны
Ды трывожна пазіралі
І пужаліся яны.
Але іх такая ўдача:
З глупства пудзяцца, бягуць,
Камень, хвойку, куст убачаць
Капыткамі землю б'юць.
І Сымонка з іх смяяўся:
— Вось дурныя, ха-ха-ха!
Куст ім страхам паказаўся! —
Пад гаворку пастуха
Заспакойвалася стадка,
І час зноў праходзіў гладка
Але сёння надта пугкі
Штосьь авечачкі былі.
— Ну, што з вамі, мае шуткі?
Што вы ў галавы ўзялі? —
Гаварыў Сымонка з імі,
Дый самога страх шугаў
І трывожна ён вачыма
Поле, хвойнік азіраў.
— Ці не воўк іх тут пужае? —
Толькі так памысліў ён —
І затросся ўвесь Сымон:
Воўк з ядлоўцу вылятае
Ды ў авечкі проста садзіць
Злы, раз'юшаны, бы кат,
І дзе хлопцу з ім тут зладзіць
Бо такі драпежны гад!
Пасць разяўлена, зубата
Сам вялізны і сівы,
Хіб адкочан, шэрсць узнята,
Нават клык відаць крывы, —
Вельмі страшны з галавы!
Драпанула раптам стадка,
Аж па полі пайшоў грук,
А ён — хоп за карк, лапатку
Ці за горла і — каюк!
Воўчым зубам чуць кранецца
Ці грудзінай дасць упол —
Ні адна не страпянецца,
Трупам кінецца на дол.
З немым крыкам перапуды
Хлопчык кінуўся туды..
— Га! ага! Ты-га, паскуда!
Людзі, воўк! Сюды! сюды! —
Разагнаў усіх зяруга,
Трох на месцы палажыў,
А баранчыка схапіў
І панёсся ў лес, зладзюга!
І такі быў страх блазноце!
З крыку ён зусім ахрып,
Перасохла хлопцу ў роце,
І язык яго прыліп,
Не мог вымавіць і слоўка,
Пабялеў, як той папер.
Ох, нагнала ліха воўка!
Што ж рабіць - чыніць цяпер?
Страх і жаласць агарнулі.
Плача горкімі слязьмі.
Людзі гэты плач пачулі,
З лесу едучы з дрыўмі,
І на крык хоць беглі жыва
Ды не ўпору ўжо прышлі:
Пазбіраць авец пудлівых
Толькі хлопцу памаглі.
Гнаў Сымонка рэштку стадка,
А самога страх шугаў:
Не даруе яму татка,
Што авец не ўпільнаваў!
Чула сэрца, што праборкі
І папругі не мінуць,
Што скрозь столь убачыць зоркі,
Як наджэгі зададуць.
А аб тым, што ён нявінен
І не думаў хлопчык тут:
Хіба ж быў яму адчынен
Справядлівы бацькаў суд?
Але ж не! ён скажа: «Тата!
Крукам я стаяў, глядзеў,
Ды знянацку воўк праклятьі,
Як той віхар, наляцеў.
Я гукаў, ахрып ад крыку.
«Га-а!» Ён голас тут падаў,
Ды ў яго хрыпаты, дзікі
Голас з грудзяў вылятаў.
Толькі ж дома не паверацъ,
Ох, раскоціцца там гром!
Не хацеў бы ні вячэраць,
Ні паказвацца і ў дом.
Ішоў хлопчык у трывозе
Замаркоціўся, прыціх,
Вот сяло ўжо недалёка,
А прад ім вязлі на возе
Трох авечак нежывых.
Вот сяло ўжо недалёка,
Затрымаўся ў полі ён
Унь іх хата, і высока

З візітам у раднага Ваяводскай Рады нарадовай

Сымон Раманюк — 25-гадовы энергічны чалавек — жыве ў вёсцы Шчыты — Дзенцялова, Бельскага павета. Хоць у аколіцы ёсць людзі старэйшыя, паважнейшыя ўзростам, аднак насельніцтва выбрала на гэтае ганаровае месца працы яго. Чаму?

У 1956 годзе Раманюк вярнуўся з войска. Прабываючы на службе ў ВОП, добра пазнаёміўся з дзейнасцю арганізацыі Лігі сяброў салдата. Ужо тады думаў, як арганізаваць працу з моладдзю, калі вернецца ў родную вёску. Першыя размовы з моладдзю аб тым, каб змяніць жыццё вёскі, не далі належных вынікаў. Аб арганізацыі ЛПЖ тут амаль ніхто не ведаў. Аднак Сымон Раманюк пастанавіў пераканаць моладзь, ён гуртуе вакол сябе Валодзю Галку, Ваню Шыралу, Колю Савіцкага і іншых. Нарэшце, арганізуе ЛПЖ і праводзіць заняткі па ТОПЛ.

Аб працы ЛПЖ даведалася амаль уся аколіца. Неўзабаве лік арганізацыі павялічваецца да 30 членаў. У радах апынуліся 15-гадовыя хлопцы і 35-гадовыя мужчыны. Заняткі, якія праводзіў Раманюк і даязджаючыя інструктары, былі вельмі цікавыя.

Наступіла вясна. Хлопцы пабудавалі цір, распачаліся практычныя заняткі стральцоў. Атрымаліся нават добрыя вынікі (96 пунктаў на 100 магчымых). У арганізацыю сталі ўступаць дзяўчаты. Арганізацыя ЛПЖ наладзіла вечар у сувязі з гадавінай смерці генерала Свярчэўскага. Наступны вечар быў арганізаваны ў Дзень Перамогі.

Набліжаюцца доўгія асеннія і зімовыя вечары. Сымон Раманюк пастанавіў арганізаваць курс фотааматараў. Моладзь у вёсцы мае фотаапараты, рэшту неабходных прылад закупяць самі, або атрымаюць з ЛЗС. Апрача таго, моладзь далей будзе вывучаць вайсковую падрыхтоўку.

У сваім артыкуле я меўся расказаць аб тым, як Раманюк быў выбран радным ВРН, а атрымалася апавяданне аб тым, як ён арганізаваў Лігу сяброў салдата вёсцы Шчыты - Дзенцялова. Але ўсё гэта так адно з другім звязана, што нельга было прамінуць. Сымона Раманюка любяць у вёсцы і маладыя і старэйшыя. Ён — малады хлапец, але ва ўсім параіць, кожнаму дапаможа і, як радны, наладзіць не адну справу. У выніку таго ён і быў выбраны радным у ВРН. Зараз прымае актыўны ўдзел у сесіях, працуе ў культурнай камісіі ВРН, адначасова клапоціцца аб тым, каб у вёсцы сваёй пабудаваць новы клуб. Сымон Раманюк не з'яўляецца радным, запісаным на паперцы, ён сапраўдны радны — актыўны маладзёжны і грамадскі дзеяч.

А. А.

Сымон Раманюк і Валодзя Галка аглядаюць малакалібравае ружжо.
Фота — а. а.

Заўвагі рэцэнзента

Краіна дзяцінства

Беларуская тэматыка ў польскай літаратуры— рэч не новая, таксама як і польская тэматыка ў беларускай літаратуры. Тым не менш, варта паставіць пытанне: «Што новага паявілася ў гэтай дзялянцы? Буду гаварыць іменна аб беларускай тэматыцы апошніх год у польскай літаратуры, так як савецкія выданні даходзяць да нас прыпадкова і не хацеў бы рабіць ацэнку толькі па тых некалькіх творах, якія давялося тым ці іншым шляхам раздабыць.

На першы погляд здавалася б, што сучасныя польскія аўтары мала кранаюць тэматыку, якая нас цікавіць, але справа выглядае інакш. Іншая рэч, як паасобныя аўтары да яе падыходзяць.

Вось перад намі «Ляснік» Марыі Кунцавічовай[1]). Вядомая эміграцыйная пісьменніца лічыць гэтую кніжку самым лепшым сваім творам. Нічога дзіўнага — піша аб краіне свайго дзяцінства, стварае людзей і абставіны, якія, хоць разміналюцца з праўдай, застаюцца блізкімі сэрцу, якое выношвае пэўную ідэю, непарыўна злучаную з самымі запаветнымі думкамі. Краінай гэтай — Палессе, ідэяй — перараджэнне беларуса ў паляка. Ідэя нудная, як і сама кніжка, якую з цяжкасцю дачытваеш да канца.

Нешта аб'ядноўвае гэтую кніжку з «П'яным анёлам» Яўген'юша Кабатца[2]). Маю на ўвазе апавяданні, прысвечаныя беларускай праблематыцы. І тут краіна дзяцінства (аколіцы Белавежскай пушчы), і тут польская стыхія выцясняе беларускую („Tryptyk białoruski").

Доўг часу, падпарадкаванне пануючай модзе, зрабілі свой след і на іншых апавяданнях, дзе аўтар усё робіць, каб стварыць абставіны як найбольш непадобныя да раней прынятых. Аднак кніжку чытаеш з цікавасцю і хоць тое ці іншае выклікае здзіўленне, застаецца добрае ўражанне.

Беларуская тэматыка выступае і ў кніжцы апавяданняў Яна Гушчы п. з. «З далёкіх дарог»[3]). Тут таксама краіна дзяцінства. Падзея адбываецца ля былой польска - савецкай граніцы. Беларуская тэматыка асабліва выступае ў апавяданнях «Міцкевіч на матуры», «Пан Юзафат». «Ніна», і «У Мядзведзяве». Тры першыя не выклікаюць засцярог, затое чацвёртае, у якім падзея адбываецца ў 1939/40 гадах, здзіўляе: як можна адзіночны факт абагульняць? З гэтага апавядання выходзіць, што савецкую ўладу падтрымлівалі толькі старшыня камітэта беднаты, міліцыянер і прысланы сакратар райкома. Ці так гэта было? Прытым усе гэтыя асобы прадстаўлены ў надзвычай уродлівым выглядзе, асабліва Лушчык — старшыня камітэта беднаты. Лепшага паклёпу на народны лад цяжка было б выдумаць.

Таму праўдзівым задавальненнем адкрываеш «Кнігу пушчы» Тытуса Карповіча[4]). Ужо з першай старонкі, дзе даведваемся, што кніжка прысвячаецца беларускім паляўнічым, вее той цяплынёй, якую спарадзіць можа сапраўдная дружба. Гэтая цяплынь, з якой Карповіч піша аб беларусах, аб беларускай прыродзе, грэе нас ад першай да апошняй старонкі. І тут краіна дзяцінства, у якой аўтар, як сам піша, дзяліў з беларусамі лёс.

«Кніга пушчы» — гэта апавяданні беларускага паляўнічага, якія пачуў аўтар калі быў у партызанах. Расказваў іх партызан. Звязваў ён свае апавяданні з канкрэтнымі абставінамі, кіруючы ўвагу слухачоў да канкрэтнай мэты. У «Кнізе пушчы» асноўнымі героямі з'яўляюцца дзікі, якія ў неймаверных цяжкасцях змагаюцца за сваё існаванне. Бязлітаснае права пушчы выяўляе ў нас гуманныя пачуцці не толькі да звяроў, надзеленых у кнізе надзвычай багатымі, амаль чалавечымі рысамі, але і наводзіць думкі аб пагубнасці, калі гэтым правам пачынае карыстацца чалавек.

Рэдкая, сапраўды каштоўная кніга!

РЫГОР ЛЯСУН

[1]) Maria Kuncewiczowa — Leśnik, PAX, Warszawa 1957.

[2]) Eugeniusz Kabatc — Pijany anioł, Iskry, Warszawa 1957.

[3]) Jan Huszcza — Z dalekich dróg, Czytelnik, Warszawa 1957.

[4]) Tytus Karpowicz — Księga puszczy, Iskry, Warszawa 1958.

Трэба прагледзець сваю дакументацыю

Многа будуецца новых школ. Часта кіраўнікі гэтакіх новых школ наракаюць, што ГС-ы даюць замала вугалю. Бо ўсё-такі, будынак яшчэ вільготны, свежы, трэба мацней абаграваць яго.

З такім фактам сустрэліся мы ў новай мураванай школе ў Мастаўлянах Беластоцкага павета.

Гэту справу мы высвятлялі ў Аддзеле гандлю Павятовай Рады ў Беластоку.

Новыя мураваныя школьныя будынкі маюць права дамагацца большых прыдзелаў каменнага вугалю. Трэба толькі перамераць кубатуру будынка. Бо перважна гэта справа занядбоўваецца. Тады ГС прыдзяляе вугаль паводле старой задакументаванай кубатуры, якая не адпавядае патрэбам новага будынка. (ся)

Шэст убіт каля акон.
Вось спыняюцца мужчыны
І авец у двор нясуць.
На спатканне ім з адрыны
Два дзядзькі яго бягуць,
Штось гавораць... там і маці..
Людзі сыпнулі тулы...
«Ну, прапаў ты, Сымон браце'
Ой, бяды будзе, бяды!»
А вось чэша дзядзька Юрка.
— Добра выпасвіў авец!..
Дзе-ж баранчык?.. Ось і шкурка,
Ось і мяска!.. маладзец!
Страты — добрая налова...
Скубянуў, дык скубянуў! —
І больш дзядзька ані слова.
Толькі поглядам кальнуў,
Сам пагнаў у двор авечкі,
А Сымон зусім адзін,
Торбу звесіўшы праз плечкі,
Ідзе воддалек за ім,
Ды маўклівы, бы акуты'
Гэтым горам і бядою,
І бязмернаю жудою
Да зямлі быў дух прыгнуты.
Вось і дворык іх і хата,
Людзі ў весніцах. дварэ:
Шуму-гоману багата
Нейкі рух усіх бярэ.
А туман. імгла пустая
Цяжка звісла над сялом
Хлопчык цьмяна памятае,
Што тварылася кругом.
Так, абрыўкі з'яў-малюнкаў,
Слоў нязвязаных нічым,
Недарэчных вырахункаў, —
Усё вілося перад ім .
— Але ўсе ж папарываны!
Ты ж чаго глядзеў? дзе быў?
Вужу, гадзе шальмаваны,
Лепш цябе б ён задушыў! —
Бацька ў роспачы, у злосці
Кінуў жмут калючых слоў
Не, чакаць няма мілосці,
Але ён на ўсё гатоў:
Будуць лаяць — няхай лаюць,
Будуць біць — няхай і б'юць, —
Тыя грозьбы не пужаюць
І не крataюць нічуць.
Усяму, усім староннi,
Ён стаіўся ў кут адзін,
Ён нібы ў пустым бяздонні
Стаяў некалькі часін.
— Што стаіш там, як закляты?
Гора ты нам, не дзіця! —
Кажа маці: — ідзі ў хату
Недапека ты, куцця! —
І ўздыхнула. Мусіць. матцы
Шкода стала белака,
Трэба ж к сыну хоць азвацца
А йдзе бацька з хлевушка,
Ён узбураны, сярдзіты,
Бровы ссунуты на нос...
— Годзі ўжо, Панас. не бі ты,
І так розум ён растрос.
— Вон адгэтуль, каб і смроду
Мне твайго тут не было!
Ты штодзень мне робіш шкоду
З-за цябе і на сяло
Паказаць мне брыдка вочы!
Бяры скрыпку, смык і — вон!
Ідзі з дому, куды хочаш —
Больш не сын ты мне, Сымон!
Хлопчык, змешаны з гразёю,
З дому выгнаны, стаяў
Каля пуні пад страхою
І ў мрок ночы пазіраў.
Ён не плакаў — зніклі слёзы,
Яны ўсе — на дне душы.
А дзесь вецер вербалозы
Над балотам варушыў.
А ён глух, не чуў нічога.
А куды йсці? да каго?
Ён не меў нідзе нікога,
Хто б схіліўся да яго.
Пастаяўшы, хлопчык рушыў,
Пералез знаёмы плот,
Скрыпку ўзяўшы, і патрушыў
Упярод і ўсё ўпярод.
— Трэба, бацька, ведаць меру!
Хіба так ён вінават?
Дзе яму даць рады зверу?
Ідзі кліч яго назад!
Сэрца маткі не ўтрывала:
— Хлопец з страху пабялеў
Перапудзіўся не мала,
За дзень гэты пастарэў.
—Ох, няхай там паскавыча;
Не дзе дзенецца, не йдзі:
Змерзне, сам, нябось, прысмыча:
Сядзь ты лепей і сядзі. —
Толькі ж маці не ўсядзела,
Вышла ціхенька на двор.
— Дзе ты? — клікнула нясмела.
Неба цёмнае без зор
Непрыветна пазірала,
Цьма халодная маўчала,
Матцы кідала дакор
І папрокі ёй за тое,
Што пакрыўдзілі сынка.
І за што? за так пустое —
Ці ж ухілішся ваўка?
Хлопца выгнаць, проціў ночы!
— Го-о, Сымон! — і ціха зноў
І глядзяць дарэмна вочы
Па куточках між платоў;
Выйшаў бацька. — Ідзі ў хату,
Не туляйся, а то — дам!
Чуеш! слухаць трэба тату
Што хаваешся ты там?
Нябось, бачу! — Ды нічога
Ён не бачыў і не чуў.
А мрок-багна строга-строга
Неба, землю агарнуў.
Бацькаў гнеў даўно мінуўся
Як ні страшыў, ні гукаў,
Ды Сымонка не вярнуўся
Слыху - голасу не даў.

Тунгускі метэарыт

30 чэрвеня 1908 года ў Сібіры ўпаў гіганцкі метэарыт, названы пазней Тунгускім па месцы яго падзення. Уварваўшыся ў зямную атмасферу з вялікай касмічнай скорасцю, велізарнае нябеснае цела выклікала мацнейшыя аптычныя, акустычныя і хімічныя з'явы. Адзін з жыхароў, які знаходзіўся прыкладна ў шасцідзесяці кіламетрах ад месца падзення, быў скінут з ганка свайго доміка і адкінут на некалькі метраў у бок без прытомнасці, а ў хаце выбіла вокны, раскідала рэчы. Гукавы грукат ад выбуху быў чуцны на адлегласці звыш тысячы кіламетраў; павеграную выбуховую хвалю зарэгістравалі нават у Германіі і Англіі. Прычым у Каліфорніі, дзе ў той час сістэматычна вымяралася празрыстасць зямной атмасферы, на працягу некаторага часу фіксіравалася памутненне паветра, а першая ж ноч пасля падзення метэарыта паўсюдна ў Еўропе і Заходняй Сібіры аказалася незвычайна светлай. Нават на Каўказе поўнач была настолькі яснай, што людзі свабодна чыталі газеты без штучнага асвятлення. Прасветленыя ночы канчаткова спыніліся толькі к канцу жніўня.

Жалезны метэарыт Багуслаўка, які ўпаў на Далёкім Усходзе ў выглядзе двух жалезных глыб, агульнай цяжкасцю 257 кілаграмаў

Доўгія гады Тунгускі метэарыт заставаўся загадкай для навукі. Справа ў тым, што ва ўмовах царскай Расіі навуковыя даследаванні знаходзіліся на вельмі нізкім узроўні. Вывучэнне месца і абстаноўкі падзення гіганцкага нябеснага цела пачалося толькі ў савецкі час, праз дзевятнаццаць год. Толькі летам 1927 года на беразе Падкаменнай Тунгускі была накіравана першая навуковая экспедыцыя. Яе ўзначальваў вядомы савецкі вучоны Л. А. Кулік, які пазней правёў яшчэ дзве экспедыцыі да месца падзення метэарыта. Была зроблена аэрафотаздымка паваленага выбухам лесу, якая дазволіла атрымаць фотаплан мясцовасці і вынікаў выбуху. Нажаль, вайна прыпыніла цікавую навуковую работу, а вучоны Л. А. Кулік загінуў у 1942 годзе ў барацьбе з гітлераўскімі захопнікамі.

Што ж прадстаўляў сабой Тунгускі метэарыт?

Вядома, што метэарыты — гэта жалезныя і камяністыя целы, якія ўрываюцца ў паветраную абалонку нашай планеты з касмічнай прасторы пры вельмі вялікіх скорасцях. Падлічана, што штогод на ўвесь зямны шар падае прынамсі тысяча нябесных цел. Аднак з гэтай немалой колькасці выяўляецца ўсяго да пяці метэарытаў, астатнія або гінуць у марах і акіянах, або губляюцца ў пустынных мясцовасцях, або проста застаюцца незаўважанымі людзьмі. Звычайныя метэарыты маюць даволі малыя размеры і важаць ад дзесяткаў грамаў да дзесяткаў кілаграмаў. Целы вагой у сотні кілаграмаў сустракаюцца вельмі рэдка, а такія гіганты, як Тунгускі метэарыт, — наўрад ці часцей, чым раз у некалькі вякоў, а можа быць, і раз у тысячагоддзе.

Тунгускі метэарыт паявіўся 30 чэрвеня 1908 года на бязвоблачным небе ў выглядзе яркага вогненнага шара, які пранёсся над тэрыторыяй Цэнтральнай Сібіры на працягу некалькіх секунд з паўднёвага ўсходу на паўночны захад, пакідаючы за сабой пылавы след. Сам вогненны шар, названы балідам, назіраўся ў руху ў выглядзе гіганцкай вогненнай паласы, за якой слаўся пылавы віхор. Над месцам падзення метэарыта відавочцы бачылі велізарнае полымя, пасля чаго раздаліся аглушальныя выбухі. У радыусе 30—40 кіламетраў, як гэта выявіла першая навуковая экспедыцыя, тайга аказалася паваленай, прычым дрэвы ляжалі карэннямі да цэнтра выбуху.

На падставе сучасных даных навукі аб метэарытах можна лічыць устаноўленым наступнае аб Тунгускім гіганце. Маючы велізарную пачатковую масу, магчыма нават у сотні тысяч тон, Тунгускі метэарыт прабіў таўшчыню зямной атмасферы і са страшэннай сілай ударыўся аб паверхню Зямлі. Адбылося імгненнае пераўтварэнне энергіі руху ў цеплыню. Галоўная маса імкліва ператварылася ў распаленую пару, выклікаўшы, такім чынам, выбух і выбуховую хвалю. Таму, бадай, шматразовыя пошукі кавалкаў метэарыта і засталіся без поспеху. Ад нябеснага цела маглі ўцалець толькі асобныя асколкі ды пыл, якія рассеяліся навокал і праніклі ў грунт.

Гэты вывад аб выбуху метэарыта нядаўна знайшоў свае пацвярджэнні ў выніку вывучэння ўзораў глебы, дастаўленых з берагоў Падкаменнай Тунгускі вучоным Кулікам яшчэ ў час знаходжання там першых экспедыцый. У грунце былі выяўлены драбнейшыя пылападобныя часцінкі нікелістага жалеза. Хімічны і спектральны аналізы паказалі іх метэарытнае паходжанне. Такі метад даследавання пачаў прымяняцца пасля вывучэння другога буйнейшага метэарыта — Сіхотэ-Алінскага, які ўпаў на Далёкім Усходзе 12 лютага 1947 года. Ад гэтага метэарыта ўдалося сабраць значныя рэшткі.

Знаходзяць поўнае тлумачэнне і светавыя з'явы, якія назіраліся пасля падзення Тунгускага метэарыта. Аказваецца, у паветры была распылена велізарная колькасць рэчыва нябеснага цела. Гэты пыл значна паглынаў сонечныя праменні днём, ноччу ж адбіваў і рассейваў праменні сонца, абумоўліваючы светласць начэй.

Трэба сказаць, што вывучэнне Тунгускага метэарыта далёка не закончана. Зусім нядаўна, 3 чэрвеня, з Масквы ў Сібір выехала новая экспедыцыя, пасланая Камітэтам па метэарытах Акадэміі навук СССР. Галоўная задача гэтай экспедыцыі — сабраць як мага больш узораў глебы, каб мець магчымасць лепш вывучыць метэарытнае рэчыва. Магчыма, удасца знайсці, акрамя пылападобных часцінак, і больш буйныя асколкі нябеснага цела.

Вывучэнне нябесных цел, якія пранікаюць на зямлю з міжпланетнай прасторы, — спецыяльная галіна навукі. Яна дапамагае вырашыць праблему паходжання Зямлі, указвае на будову Сусвету, высвятляе сумесна з астраноміяй заканамернасці руху вялікіх і малых нябесных цел. Розум чалавека і яго праца стварылі штучныя касмічныя целы — спадарожнікі Зямлі, якія рухаюцца па зададзеных маршрутах і паведамляюць чалавеку аб стане «надвор'я» ў міжпланетнай прасторы. Недалёка, бадай, і той час, калі міжзорны карабель панясе чалавека на іншыя планеты.

Сельскагаспадарчыя парады

Аграном раіць

Л. ЛЯШУК З БЕЛЬСКАГА ПАВЕТА ПЫТАЕ: *Які час найбольш адпаведны на капанне бульбы?*

Найлепшы час на капанне бульбы, тады, калі, вырываючы карчы, клубні добра адрываюцца ад падзямных сцяблінак. Клубні, якія даспелі, маюць цвёрдую лупіну. Лупіна такая не здзіраецца пазногцем.

М. МІХАЛОЎСКІ З СЕМЯЦІЦКАГА ПАВЕТА ПЫТАЕ: *Як перахоўваць бульбу зімою?*

Калі бульба дрэнна перахоўваецца зімою, тады атрымоўваюцца вялікія страты, таму што з бульбы выпароўвае вялікая колькасць вады і ў выніку таго — бульба гніе, і пускае храсткі. Страты могуць даходзіць да 50 прац. і больш. Найлепш перахоўваць бульбу ў копцах. Перахоўваючы бульбу ў копцах, трэба ўтрымоўваць адпаведную тэмпературу і вільгаць (3,6°С, а вільгаць 65 — 75 прац.). Бульба павінна быць здаровай і прасушанай. Копцы да перахоўвання бульбы павінны быць шырынёю 1,5 м і не вышэйшы, як 1 — 1,10 м. Зямлю пад копцам трэба выбраць на глыбіню 10 см. і дно выраўняць. Даўжыня копца павінна быць не больш як 20 метраў. Копец прыкрываем саломай (40—50 см). Бульбу найлепш атульваць жытняй саломай, таму што ў іншай саломе заводзяцца мышы. Пасля салому трэба прыкрыць тонкім пластам зямлі. Верх копца, пачаткова трэба пакінуць не прываленым зямлёю, толькі пад саломай. Зямлёю накрыць толькі тады, калі набліжыцца пара прымаразкаў (тэмп. да 3—5°С.

Дзіўны туман

Дзіўны пейзаж мае наш Беластоцкі павет. Возьмем для прыкладу аколіцы такіх вёсак, як: Мастаўляны, Свіслачаны, Зубкі, Вейкі, Падазераны. Калі хто з вас будзе ў гэтых аколіцах, няхай зверне ўвагу на аднолькавы ўсюды від на гарызонт. Дзе ні гляне чалавечае вока, кругом лес і лес. Ды найчасцей у нас так бывае.

Але лепш мо' выбярэмся на прагулку па нашай зямлі. Я ўжо, калі вы згодны, ахвяруюся быць вашым праваднікам. Пачнем ад граніцы.

Падыходзім да Мастаўлян, там дзе стаяў калісьці млын. Цяпер толькі стоўбікі і бярвенні ляжаць у тым месцы, утвараючы сабою як бы вадаспад Давайце прысядзем тут і пад шум вады разглянемся па аколіцы.

Ззаду нас засталася вёска, а злева на ўзгорачку стаіць царква. Далей улева — балоты, на якіх сарамліва стаяць параскіданыя стагі сена. Не паспелі гаспадары ў час яго сабраць: перашкодзілі дажджы.

А цяпер давайце выйдзем з зялёнага акіяна.

Ідучы ўправа, выходзім на чыгунку, па якой пойдзем на захад. Чыгунка з двух бакоў абсаджана жываплотам, ад часу да часу сустракаюцца тут хаты. За вёскай Зубкі, якая стаіць каля самай рэчкі, мы бачым станцыю. Гэта Крынкі. Поезд якраз нам пасуе, праедземся. Людзей на станцыі многа, яны едуць на работу, большая частка ў Беласток. Поезд ідзе амаль цэлую гадзіну праз лес, і гэтак будзе да самага Беластока, але ў Валілах мы высядаем.

Калі мы знаходзімся ўжо так блізка ад Гарадка, то павінны паглядзець нядаўна пабудаваную, цудоўную па сваёй архітэктуры царкву. Пабудавана яна старагрэцкім стылем з выпуклымі, як надутыя шары, вежамі.

Далей ідзем па шырокім, манатонным прасторы палёў, акружаных вузкімі паясамі загайнікаў.

Калі сонца заходзіць пагодна, хаваючы свой чырвоны твар за лесам, вечар наступае ціхі, і хутка на небе паказваюцца зоркі, нібы агеньчыкі чыёй рукою запаленыя. Потым на рассветленым зоркамі небе ўстае месяц, прыжмурваючы вока, калі трапіць на перашкоду. Калі неба пахмурнае, тады месяц паказваецца на хвілінку, каб глянуць на зямлю, ды хутка зноў, як бы ў страху, хаваецца за хмары.

Бывае так, што ўдзень ліе дождж, а пад вечар выпагоджвае, робіцца ціха і цёпла. Па далінах, над лугамі і сажалкамі, паважна шпацыруе туман, з-пад якога чутны радасныя песні жаб. Адны раскошна кумкаюць: кум... кума..., кум... кумааа... іншыя заводзяць сваё крэ... крэ. Паветра тады такое мяккае, прыемнае, што хацелася б усё яго ўдыхнуць у грудзі.

А як прыгожа тут раніцай, калі на ўсходзе расце ўсё яснейшая і яснейшая паласа святла...

Асцярожна выглядае з-за лесу сонца, як бы баючыся, ці не прагоніць хто яго, і, кідаючы доўгія цені, пачне ўсміхацца на бледным небасхіле. У туманную раніцу яшчэ больш дзіўна яно ўзыходзіць. Густы туман, як хмара, засланяе сонца, але яно перамагае ўпартую заслону і поўным бляскам пазірае з неба. Туман яшчэ доўга ходзіць па далінах і, нездаволены сонечнымі праменнямі, не можа рашыць, ці ўцякаць, ці яшчэ паснаваць трохі.

Вось на гэтай паляне я часта пас кароў. Вы, напэўна, ужо змучыліся, прайшоўшы такі кавалак дарогі. Давайце адпачнем трошкі, а я раскажу вам, што аднойчы здарылася са мною на гэтай паляне.

Была туманная раніца, але туман плёўся нізка па зямлі — вячэрнім звычаем, так што сонца свяціла свабодна. Але не доўга я цешыўся яго праменнямі, бо туман зрабіўся большы, і закрыў неба. Праз некалькі хвілін я ўбачыў, што з-за невялічкага хвайнячка паказваецца дым.

— Пастухі галлё падпалілі, — мільганула ў мяне думка.

Але бачу, з-за хвайняка паказваюцца ўсё большыя клубы дыму.

— У чым справа? — спужаўся я і пачаў падганяць далей кароў, каб падбегчы і ўбачыць, што там такое.

І праўда, з лесу паказваўся дым. Думаў, мо' «пацаны» незнарок падпалілі лес.

Я перабег на другі бок, але там нічога не было відаць, толькі па паляне слаўся густы туман. Я пабег далей берагам лесу, яшчэ далей, але і там, адкуль дым выходзіў, нічога не было. Я перабег ізноў на другі бок лесу і тут толькі зразумеў!..

З лесу выходзілі вялікія клубы імглы, якая мела дзіўны сінявата колер — ну, як сапраўдны дым. Я, не чакаючы больш, дзьмухнуў, колькі сіл у нагах, да кароў, якія не зявалі і са смакам пачкавалі авёс. Праз некалькі мінут з лесу выплыла цёмная хмара, абнімаючы вяршыні сосен. Яна плыла проста на мяне. Адразу стала холадна і пацямнела. Хмара плыла каля паўгадзіны на вышыні якіх 50 м. Потым раптоўна сонца зноў засвяціла на небе, і настаў пагодны дзень. Такіх з'яў мне дагэтуль бачыць не прыходзілася.

ЯНКА КАЗБЕРУК
Мастаўляны
Беластоцкі павет

У Гайнаўскім ліцэі

Беларускі Агульнаадукацыйны ліцэй у Гайнаўцы, здабывае штораз большы аўтарытэт у павеце. Бацькі вельмі ахвотна пасылаюць сюды вучыцца сваіх дзяцей. Лік вучняў у гэтым ліцэі з кожным годам павялічваецца. У гэтым навучальным годзе толькі ў першым класе ліцэя лік вучняў павялічыўся на 12 чалавек.

У часе канікул у гэтым годзе школа была адрамантавана. Рамонт праводзіў грамадзянін Шата з Гайнаўкі. Ён на «выдатна» выканаў усе работы, і дырэкцыя ліцэя вельмі гэтым задаволена.

У гэтым навучальным годзе, ліцэй добра забяспечаны ўсялякімі навуковымі дапаможнікамі, асабліва для пачатковых класаў.

— Дзякуючы ўсяму гэтаму, — гаворыць дырэктар ліцэя Анастасія Тропак, — ёсць рэальная магчымасці значна павысіць узровень навучання ў школе.

У гэтым годзе запланавана таксама перабудаваць залу, дзе праводзяцца фізкультурныя заняткі. Гэтая перабудова будзе каштаваць 145 тысяч злотых. Кураторыум абяцае даць гэтыя грошы. Калі Кураторыум датрымае сваё слова, дык яшчэ ў гэтым годзе фізкультурныя заняткі будуць адбывацца ў новай, добра абсталяванай зале. (вб)

Кутох гаспадыні

Каб можна было хутка ачысціць маладую бульбу, палажыце папярэдне яе на 10—15 мінут у халодную ваду, у якой растворана сталовая лыжка солі.

*

Захаваць лімоны свежымі на больш працяглы тэрмін можна, паклаўшы іх у зусім сухую банку. Закрыць банку крышкай, а потым паперай і абвязаць.

*

Калі вы хочаце захаваць на больш працяглы час разрэзаны лімон, абмажце разрэзаную паверхню ўзбітым бялком і калі бялок засохне, кладзіце лімон у халоднае месца.

*

Мутны алей можна ачысціць, далаўшы чайную лыжачку солі на літр масла. Трэба, каб алей пастаяў з соллю тры дні, потым асцярожна пераліць яго ў другую бутэльку.

Іван Кісель з Гаркавіч
піша аб справах сваёй вёскі

Гаркавічы — гэта даволі вялікая вёска ў Сакольскім павеце. Амаль усе жыхары яе з'яўляюцца беларусамі. У мінулым тут кіпела бурнае жыццё. З вёскі выйшлі нават такія выдатныя людзі беларускага руху, як былы пасол санацыйнага Сейма Валошын, як Прытыцкі — член Вярхоўнага Савета СССР.

У апошні час вёска была неяк пазбаўлена ўсялякага культурнага жыцця. У мінулым годзе сярод жыхароў Гаркавіч нарадзілася ініцыятыва пабудавання клуба са старога будынка, які застаўся па рэпатрыянту. Моладзь прыступіла да працы.

Вялікую дапамогу ў будове клуба аказаў Паватовы Аддзел культуры ПРН у Саколцы, які прыдзяліў грашовую пазыку. Клуб пабудавалі, толькі яшчэ не зусім выканчаны.

13 верасня 1958 г. адбыўся сход моладзі, на які прыбыў сакратар паватовага аддзела БГКТ у Саколцы сябра Рафаловіч. Ён расказаў моладзі аб культурным жыцці, якое павінна развівацца сярод беларускай моладзі ў беларускіх клубах. Заслухаўшы выступленне сакратара БГ-КТ, моладзь пастанавіла арганізаваць гурток БГ-КТ, у які ўступіла 12 асоб. Гурток выбраў сваё праўленне, у склад якога ўвайшлі: Юока Кішкель — старшыня гуртка, Кастусь Маліноўскі — сакратар гуртка і Уладзімір Барарік — скарбнік. Новаарганізаваны гурток прыняў на сябе заданні: закончыць будову клуба, арганізаваць гурток самадзейнасці на базе гуртка БГ-КТ і бібліятэчны пункт пры клубе ў Гаркавічах.

ІВАН КІСЕЛЬ
Гаркавічы
пошта Бабікі.

На Беласточчыне 19 сельгаскааператываў

У сучасны момант на Беласточчыне налічваецца 19 сельгаскааператываў. Найбольш іх ёсць у наступных паветах: у Гайнаўскім павеце налічваецца 5 сельскагаспадарчых кааператываў, у Беластоцкім — 3 кааператывы, у Сямяціцкім — 2 і ў Бельскім — 1 сельскагаспадарчы кааператыў.

Ураджаі ў сельскагаспадарчых кааператывах значна перавышаюць ураджаі індывідуальных гаспадароў. Сёлета, напрыклад, кааператывы атрымалі жыта ў сярэднім на 2 цэнтнеры больш з аднаго гектара ў параўнанні з індывідуальнымі гаспадаркамі.

Большасць сельскагаспадарчых кааператываў мае ўжо ўласныя трактары і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. (ся)

Беласток таксама хоча ўбачыць ансамбль
песні і танца Савецкай Арміі...

Нядаўна штодзённы друк нашай краіны прынёс вестку, аб тым, што неўзабаве наведае Польшчу Чырванасцяжны ансамбль песні і танца Савецкай Арміі імя А. Аляксандрава.

Апошні раз у Беластоку ансамбль выступаў у 1951 годзе. У жыхароў горада і наваколля ён пакінуў незабыўнае ўражанне. Хоць гэта было сем год таму назад, беластачане яшчэ сёння ўспамінаюць гэты таленавіты калектыў.

Цяпер ансамбль будзе выступаць у многіх гарадах Польшчы. Нажаль на гэты раз Таварыства Польска - Савецкай дружбы не паклапаціліся аб прыездзе Чырванасцяжнага ансамбля ў Беласток.

— Чаму?

— Беластачане ж вельмі хочуць, каб у іх горадзе гасцяваў славуты ансамбль. (м. г.)

Торф — вугаль Беласточчыны

Хтосьці спытае: колькі ёсць у нас торфу? Паводле дагэтуляшніх абліччэнняў у Беластоцкім ваяводстве налічваецца 3.626.096 кубічных метраў торфу! Спецыялісты даследавалі і зарэгістравалі ўжо 61 прац. усіх нашых тарфянічаў — г. зн. 141.437,5 гектараў.

Тарфянічы ў асноўным сканцэнтраваны ў нізіне ракі Бебжа. Але вялікія тарфовыя тэрыторыі маюцца і ў беларускіх паветах Беласточчыны. А вось некалькі даных:

Бельскі павет	— 15.947 га
Гайнаўскі павет	— 9.464 га
Беластоцкі павет	14.299,8 га
Сакольскі павет	— 20.805 га
Сямяціцкі павет	3.168 га.

Ёсць неабмежаваныя магчымасці наладзіць добрую апаловую базу, якая ў значнай меры дазволіць абыйсціся без дарагога дрэва. (ся)

Як доўга будуць чакаць?

У 1956 годзе ў вёсцы Цядушкі (Бельскі павет) быў выламаны стары брук. У гэтым жа годзе брукары пры дапамозе жыхароў вёскі пачалі ўкладаць новы брук.

На працягу двух год яны ўлажылі брук толькі да палавіны вуліцы. Жыхары гэтай паловы вуліцы вельмі цешацца, што пазбыліся балота, у якім восенню і вясною чуць не плавалі.

А другая палова вуліцы?

Параскіданыя гурбы каменя ляжаць паабапал. Гаспадары мучацца, праклінаючы пагоду і вуліцу, бо сапраўды тудою ні прайсці, ні праехаць.

Радныя ГРН гэтай вёскі не дбаюць аб парадку і выглядзе сваёй вуліцы. Калі дагэтуль няма ініцыятывы у вёсцы аднасна пабудовы бруку, пажаданым было б, каб з такой ініцыятывай выступіў Прэзідыум ГРН у Паўлах. Нашто ж жыхарам Цялушак праклінаць сваю ўласную вёску?

Па слядах нашых матэрыялаў

Руры забяспечаны

Аддзел камунікацыі Паватовай Рады ў Саколцы ў адказ на заметку, змешчаную ў № 35 «Нівы», паведамляе, што бетонныя руры на гасцінцы Крынкі - Пляны засыпаны зверху зямлёю, а ў сярэдзіне ачышчаны ад пяску. (ся)

Восень у полі

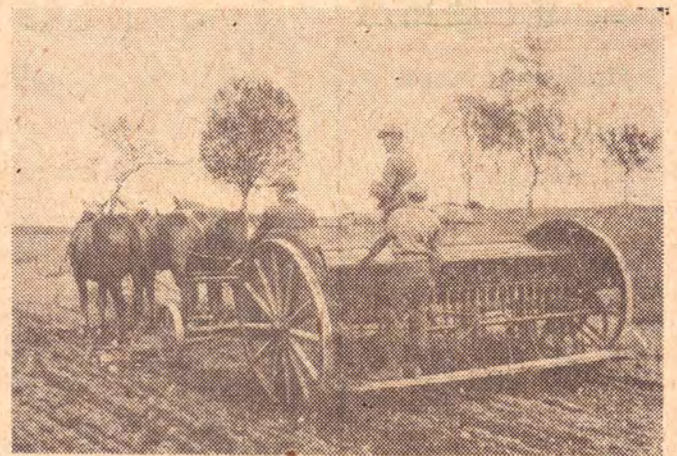

Асенняя сяўба.

Велагонка сувязных

У сувязі з 400-годдзем існавання польскай пошты, 13 верасня г. г. у Гайнаўцы, па ініцыятыве прафсаюзнай арганізацыі пошты, адбыліся 10-ыя спаборніцтвы працаўнікоў пошты Гайнаўскага павета па велагонцы.

У адзінаццаць гадзін ля будынка Гайнаўскай пошты сабраўся натоўп цікаўных, каб паглядзець на велагонку. З прамовай выступіў начальнік паштовай акругі ў Гайнаўцы грамадзянін Суліма. Ён у кароткіх словах расказаў аб 400-годдзі існавання пошты ў нашай краіне, аб ролі, якую адыгрываюць працаўнікі пошты ў жыцці насельніцтва.

Пасля распачалася велагонка на трасе 30 кіламетраў. Трэба падкрэсліць, што гайнаўскія працаўнікі сувязі ўмеюць арганізаваць такія імпрэзы. Па ўсёй трасе велагонкі, што 3 кіламетры прысутныя слухалі камунікаты аб сітуацыі на трасе, аб барацьбе велагоншчыкаў. На мэту першы прыехаў Мікола Каравай, пісьманосец паштовай установы ў Паліграй. Ён атрымаў першую ўзнагароду велагонкі, скураны партфель («тэчку»), падараную рэдакцыяй «Нівы».

Спачатку Мікола Каравай не думаў удзельнічаць у велагонцы, таму, што яго веласіпед сапсаваўся. Пасля ён пазычыў жаночы веласіпед у сваёй сястры і на ім заваяваў першае месца.

— Не спадзяваўся я заваяваць першае месца, — прызнаецца Мікола. Усё ж жаночы веласіпед. Аднак удалося. За веласіпед завязу сястрыцы букет кветак, ну, а «тэчка» ўжо застанецца мне, — дадае ён радасна. (вб)

Чаму бракуе «Нівы»

Я з'яўляюся сталым чытачом «Нівы». Купляю яе заўсёды ў кіёску ў Беластоку па вуліцы Маніфесту Ліпнёвага.

Вуліцай Маніфесту Ліпнёвага штодзённа з вакзала і на вакзал праходзяць сотні пасажыраў, асабліва сялян, якія часта спыняюцца ля гэтага ж кіёска і купляюць «Ніву». Нажаль, не заўсёды яе тут можна купіць. Напрыклад 12.IX г. г. у 8 гадзін раніцы не было ўжо ніводнага экземпляра «Нівы». Прадавец адказаў, што яму даюць з «Руху» усяго некалькі экземпляраў, і ён іх распрадае амаль на працягу аднаго дня.

Ці ж не можна павялічыць колькасць нумараў «Нівы» у гэтым кіёску? (к. :)

Ці ведаеце, што...

...колькасць жыхароў на зямным шары ацэньваецца на 2 737 000 000. (два мільярды сямсот трыццаць сем мільёнаў. Кожную мінуту родзіцца на свеце каля 90 дзяцей.

*

...найдаўжэйшы падводны тунэль збудаваны ў Японіі паміж астравамі Генго і Кіушу. Ён мае 4 км даўжыні і ляжыць 53 метры пад ўзроўнем мора.

*

...англійскі вучыцель коннай язды сканструяваў электрамеханічнага каня, які можа бегчы галопам, ехаць ступою, а нават брыкаць і скідваць з сябе ездака. Конь ужываецца да навукі коннай язды.

*

...сава мае вочы, якія не могуць варушыцца. Затое шыя ў савы рухлівая. Яна можа яе так павярнуць, што бачыць у зад.

*

...у Заходняй Нямеччыне каля Масінінгэл, знойдзены шкілет Масіналонта, прагістарычнага створу. Паводле абліччэння вучоных, шкілет гэты мае каля мільёна год.

„N I W A„

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok ul Manifestu Lipcowego 25 tel. 54-14. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41, red naczelny i sekretarz 25-89.

Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7.20 zł. półrocznie — 14.40 zł. rocznie — 28.80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA". Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16 Nkł. 5.000 Błtk E-2

Усякая ўсячына

Найстарэйшая кошка

Найстарэйшая кошка на свеце мае 22 гады. Яна належыць Эўрыко Ферολі з Мадэны (Італія). Паводле інфармацыі гаспадара, яна прывяла за сваё жыццё звыш 100 кацянят.

Птушыная вайна

Гандляр птушкамі ў Лондане забыўся зачыніць дзверцы ў клетцы для птушак. У выніку таго, каля 700 птушак уцякло на свабоду. Дзікія птушкі кінуліся на іх і пачалі біць. Аслабленыя няволяй птушкі з клеткі не маглі абараніцца і многія з іх загінулі.

І без ног можна танцаваць

Італьянская танцорка Анна Мар'яні паўтара года таму назад папала пад цягнік і страціла абедзве нагі. Папраўшыся, яна навучылася хадзіць, пасля бегаць і распачала вучыцца танцаваць на пратэзах. Яна нават намерана ізноў выступіць на сцэне. На пачатак згадзілася паехаць у Амерыку, танцаваць у Інстытуце для калек і ў бальніцах. Яна хоча пацешыць і разбудзіць надзею ў тых, якія лічаць, што калецтва перакрэслівае ўсялякія перспектывы на будучыню.

Страус замест сабакі

У Паўднёвай Афрыцы штораз часцей прывучаюць прыручаных страусаў да выконвання функцыі стоража, і яны не выконваюць не горш сабакі.

Рэкардзістка

Рэкардзісткай па далечыні палёту з'яўляецца ластаўка ў Наталі (Паўднёвая Афрыка). Ластаўка была пазначана чатыры месяцы таму назад у Ісландыі. Гэта значыць, што ластаўка за чатыры месяцы праляцела 18.000 км.

— Сэр, што цяпер выпускае ваш завод?
— Беспрацоўных.

Механізацыя

У людзей наогул праяўляецца схільнасць да розных машын.

Сын майго кума ездзіць на матацыкле, не толькі сам, ён усіх дзяўчат перавазіў, і з нашай і з суседняй вёскі, а ні з адной з іх не ажаніўся. Кума штодзень на швейнай машыне ездзіць, і ў хаце пастаянна свежая залатойка крупіцца.

Сябру хтосьці прывёз з Мінска электрычную машынку да брыцця. Ён рана і вечарам ездзіць гэтай машынкай па барадзе і ходзіць гладкі, як більярдны шар. А іншыя мужчыны без механічнага брыцця сядзяць панура ў чарзе ў цырульніка і ўсёроўна палавіну жыцця ходзяць нябрытыя, варосшыя шчацінай — калючыя, таму і не карыстаюцца поспехам у жанчын.

У сучасны момант у добрай гаспадыні нават кухня механізаваная. А гаспадыня сядзіць сабе перад люстэркам, пальчыкамі масаж робіць, а электрычная машынка бульбу стругае. На пліце малако кіпіць і не збягае — засцерагальнік не пускае. У спіральнай машыне каша варыцца і не прыгарае: машына сама кашу мяшае. Пры такой механізацыі ахвота да жыцця, як да малінавага варэння.

Хутка настане такі час, што гаспадару пот вачэй не будзе заліваць. Селянін пастаеіць сабе на свежым паветры столік з радыёапаратам, а сам сядзе пад парасонам, гэта значыцца, каб муха не кусала, побач кадушку з півам сабе прыладзіць. Сядзіць, піва налівае, кнопкі апарата націскае і... націсне адну — касілкі выходзіць і гуляе па ніве, націскае другую—малацілка затарахціць, а ў апараце голас жонкі чуваць:

— Сцяпан, табе да кашы цыбулькі падсмажыць, ці з маслам будзеш есці?

— Э, Марыля, лепш чвэртачку падрыхтуй, стаміўся я, — адказвае гаспадар.

А жонка крычыць ужо з абурэннем: — Ці ты з глузду з'ехаў, чарку вып'еш пасля абеду, хто ж гэта бачыў, гарэлку піць і кашай закусваць.

— Дурная баба, ты гарэлку падрыхтуй, бяды не будзе. Я вып'ю і перад кашай і пасля кашы, — адказаў гаспадар.

Пры такой механізацыі адно мяне непакоіць, хто нам будзе рамантаваць гэтыя апараты з кнопкамі. Пры сённяшняй якасці рамонтных работ можа здарыцца, што гаспадар націсне кнопку, а замест малацілкі адчыняцца дзверы аборы і выскачыць бугай з задзертым хвастом. Гаспадару прыйдзецца ўцякаць, а бугай, па несвядомасці, можа падкавырнуць рагамі апарат, піва з кадушкі выл'е і па-п'янаму стане хуліганіць у вёсцы.

Дзядзька Лявон

Цікавы сусед
(афганская казка)

Пісаў адзін чалавек пісьмо да свайго таварыша. А мужык, які сядзеў побач, увесь час заглядваў да яго праз плячо і чытаў, што ён піша. Накакучыла гэта чалавеку, узяў ён і напісаў у сваім пісьме: «Прабач, дарагі, далей пісаць не магу. Тут побач сядзіць нейкі невук і падглядвае, аб чым я пішу».

— Сам ты невук! — пакрыўдзіўся мужчына — Ніхто да цябе не падглядвае.

Каторая жонка

— Хадзі сюды, кажа стражнік арыштанту. Твая жонка прышла і чакае цябе.

— Каторая жонка? — падазрона пытаецца арыштант.

— Як гэта каторая? Твая жонка.

— Але каторая? Што вы не ведаеце, што я сяджу за бігамію. (аб)

Усё крупіцца

Каля помніка стаяць двое п'яных мужчын.

— Што гэта за чалавек? — пытаецца першы, паказваючы пальцам на помнік.

— А гэта той... як яго там... Капернік.

— Ка... Капернік кажаш? Не ведаю гэтага чалавека. А хто гэта такі?

— То ж гэта той, што адкрыў з'яву, якая гаворыць, што зямля круціцца.

— Ага... разумею. Гэта наш сябра. (аб)

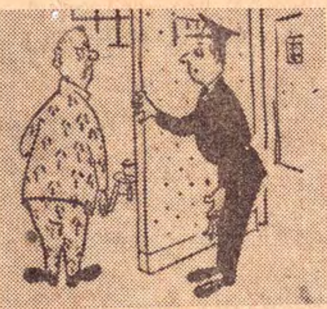

— Мая жонка прышла да мяне пабачыцца? Скажыце ёй, калі ласка, што я ўцёк. («Тэмпо»)

КОРАК
(Казка)

Літрова пляшка, Корак і Віно
Пасябравалі ўжо даўно.
Ні лёх, ні цёмныя падвалы
Ніколі сябраў не пужалі.
За моцную сяброўску старану
Ім кожны ведаў ужо цану.
Але аднойчы, цьфу, нячыста сіла
Узяла ды Корак пахваліла,
Што быццам моцнае Віно
Таму, што добра заткнута яно.
Пачуў тут Корак пахвалу
Ды ячэ большай славы захацеў
Бабах! і з Пляшкі на бялю
Да самай столі горда падляцеў.
За подзвіг ён чакаў хвалы,
Але Віно даўно ўжо ўсе пілі,
Яго хвалілі...
Парожнюю Пляшку ранкам
У магазін здалі.
Аб Корку ўсе даўно забылі!

* * *

Мараль у казцы ёсць адна,
Яна мудрэйша з пагаворак:
Хто дружбу для сябе на славу праменяў
— Дурны, як Корак.

Пераклаў з украінскага В. Б.

Незвычайныя вілы

— На, Кастусь, пабач, якія я вілы купіў!

— А што ж, бачу, звычайныя вілы!

— Не, браток, не звычайныя...

— А якія ж яны?..

— Ды паглядзі — Мадэ ін Югаславія — разумееш, гэта заграмічныя!

— А хіба ж у нас добрых вілаў зрабіць не ўмеюць? (с)

Без слоў.

Аб фанабэрыі
(індыйская казка)

Аднаго чалавека назначылі на высокі пост. Пачуў гэтую радасную вестку яго сябра і прышоў да яго з павіншаваннямі.

Але чыноўнік зрабіў выгляд, што не пазнае свайго сябра, і запытаў:

— Хто ты такі і чаго прышоў сюды?

А той спачатку аслупянеў, а потым знайшоўся:

— Няўжо ж ты мяне не пазнаеш? А я ж — твой стары сябра. Гавораць, быццам ты аслеп. Вось я і прышоў цябе праведаць.

Дзіўны горад

Міхась едзе праз маленькі горад у Карпатах і кажа:

— Якое гэта ўсё дзіўнае. Няма аніводнага помніка...

— Ці ў вас не нарадзіўся аніводзен вялікі чалавек? — пытаецца ён у аднаго з жыхароў гэтага горада.

— Не, — адказаў той: У нас родзяцца толькі малыя дзеці. (аб)

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

У мудраца спыталі: «Ці можа ў стогадовага чалавека быць дзіцё?»

— «Можа, — адказаў мудрэц, — калі ў яго ёсць дваццацігадовыя або трыццацігадовыя суседзі».

* * *

Вядомы заваёўнік старажытнасці Аляксандр Македонскі наведаў Дыягена каля яго бочкі і, захапіўшыся яго адказамі, запрапанаваў прасіць усё, чаго захоча. Мудрэц не пакваліўся на багацце. «Адыйдзі крыху ў бок, — папрасіў ён, — ты мне засланяеш сонца».

вл.

РЭБУС

Сярод чытачоў, якія правільна развяжуць гэты рэбус і прышлюць разгадку ў тэрміне да 15 кастрычніка г. г. будзе разыгравана 10 цікавых беларускіх кніжак.